

Välkommen till

Nyhetsbrev nr 10-2014

från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget

*En skön midsommar
ber jag att få tillönska.*

Lyrisk hyllning till sommaren

Förra Nyhetsbrevets lån från Kolmodin, Karlfeldt och Taube samt min lilla
invit till att skicka in favoriter på det sommar-lyriska området gav snabbt
resultat.

Per Johansson i Landskrona - och med rötter i Bjäre - lånar från Harry
Martinsson. Här ett kort utdrag:

"De blomster som i marken bor
Kan aldrig själen glömma
Hur skönt att djupt bland gläntors flor
Se solens fingrar sömma
En vacker klädnad till den säng
Som vi ger namnet sommarens äng
Och som med solens gyllne tråd
Hopsömma våd för våd.

Även Marianne Dahlgren i Båstad har fallit för Harry Martinsson och dikten
Juninatten. Den blir en utmärkt introduktion till den midsommar, som vi nu
står redo att ta i famn.

Nu går solen knappast ner
Bländar bara av sitt sken
Skymningsbård blir gryningstimme
Varken tidig eller sen.

Insjön håller kvällen ljus
Glidande på vattenspegeln
Eller vacklande på vågor
Som långt innan de ha mörknat
Spegla morgonsolens lågor.

Juni natt blir aldrig av
Liknar mest en daggig dag
Slöjligt lyfter sig dess skymning
Och bärs bort på ljusa hav.

Bertil Gunnarsson i Slättaröd påminner om Rune Lindströms sköna och midsomriga "Visa i midsommartid":

"Du lindar av olvon en midsommarkrans och hänger den kring ditt hår
Du skrattar åt mångubbens benvita glans som högt över tallen går.."

Medan vi nu förbereder högtiden med nypotatis, sill, gräslök, jordgubbar mm avslutar jag denna lilla lyriska avdelning med Gabriel Jönsson. Här får endast 1:a och sista versen plats:

Jag har min stuga, i drömmen belägen
Ett jordstycke kantat av häcken och vägen
Där odlar jag sådana ting som man äter
Där sätter jag tidiga sommarpotäter

När bordet står dukat, ur stugan jag hastar
att skära ur gräslöken saftiga kvastar
Och pris vare Åskans Gud som beträdde
min källares rum och gav surnande grädde

Tack alla som bidragit till denna hyllning av den nordiska midsommaren. (Jag tar dock gärna emot fler alster.)

Midsommarnattens magiska krafter

har ju funnits i människors medvetande sedan forntid. Ju längre tillbaka i historien vi söker oss, desto större var kraften. Inte underligt. Den tidens människor var helt beroende av naturens och årstidernas växlingar och av vädrets makter.

Allt gav signaler till människorna. Som det där med blommornas magiska kraft. Blommorna under huvudkudden..

I Västmanland var det extra jobbigt. Där måste flickan kliva över 7 eller 9 gårdsgårdar och plocka en blomma i var och en av ängarna för att det skulle ge resultat.

Och så har vi det där med maskrosen och dess fröboll. Här gällde det för den ogifta och giftaslystna flickan att med full kraft försöka att i ett andetag blåsa ut så många frön som möjligt. Antalet frön som då var kvar, visade hur många år det skulle dröja innan bröllopsklockor kunde ringa.

"Brännvinsbränning må utövas

Alla tider af året, utan inskränkning."

Så lät det i en kungörelse utfärdad av Kongl. Maj:t den 13 juni 1810

I 1:a § 1.a momentet hette det:

Brännvinsbränning må utföras under alla tider af året, utan inskränkning

eller undantag, och med vad slags redskap som helst".

I följande paragrafer reglerades den skatt, som den brännvinsbrännade skulle erlägga till staten. Alla skulle betala denna skatt vare sig man brände eller inte!!

"Brännvins-bevilling erlägges på landet sålunda, att varje helt hemman, oavsett om bränning utöfvas eller inte, betalar två riksdaler..."

Brännvinsbränning stimulerades som synes - för att staten skulle få in pengar.

Vi som har facit

vet ju resultatet av denna politik. Supandet tilltog. Inte minst i Skåne, landets ledande sädes- och potatisproducent. Det förekom att statare fick ut brännvin som en del av de naturaförmåner man skulle ha enligt avtal. Snart blev problemen så stora - och i så breda grupper i samhället - att såväl organisationer som myndigheter måste vidta åtgärder. Ofta var det människorna själva som var de första att ta tag i problemen på ett konkret sätt. Nykterhetsorganisationer bildades. Till dessa värvades medlemmar. Medlemmarna försökte tala sina supande medmänniskor till rätta. Med tiden kom samhället efter. Husbehovsbränningen stimulerades inte längre. Den förbjöds med tiden. Året var 1860.

Midsommar idag

är ju för de flesta en högtid med grönska, blommor, dans kring majad stång, ljusa varma nätter och romantiska drömmar. Ännu tycks det hos vissa personer finnas rester kvar av gamla tiders föreställningar, dvs att midsommar hör ihop med råsupande.

Tack och lov är det ändå midsommarens mjuka sidor som står i centrum för de flesta. Att avnjuta de läckerheter som Gabriel Jönsson hyllar - potäter, gräslök och "den grädde som åskguden har förvandlat" - och kanske en nubbe till sillen - allt helst till doften av nyslaget hö, och till ljuset i sommarnatten...

Därmed lämnar vi midsommaren - åtminstone för den här gången...

Nu skall de sista böckerna bort

Några ex av mina tidigare böcker ligger kvar i lagret. Nu skall de bort för att ge plats åt den nya boken som kommer i höst. Därför förlänger jag min egen lilla bokrea - för Nyhetsbrevets läsare.!

Sista chansen. Här är böckerna och reapriserna.

Reapris	Ord.pris	Nu
Så blev Båstad tennis	225	100
Bilder av ett sekel i Bjäre	330	150
Vår bjärehistoria i bild	350	150
Bjärebör berättar om Bjäre	290	150

Skicka ett mejl med din beställning. Om boken skall skickas med posten tillkommer fraktkostnad.

Årets bok

får titeln "Strövtåg i Bjäres historia". Den trycks i mycket begränsad upplaga. Om du inte redan anmält ditt intresse och om du vill säkra ett ex, är det bara att meddela mig i ett mejl.

När resan blir viktigare än målet.

Det händer då och då att jag blir ombedd att fungera som guide för bussgrupper, som kommer till Bjäre för att se, uppleva och lära känna. Jag ställer gärna upp. Här finns ju så mycket fint att visa. Vacker natur. Ett landskap med unika "avtryck" från olika perioder av vår historia. Allt detta gör, att själva bussturen blir resans höjdpunkt. T.o.m. Viktigare än de olika besöksmålen. Bussturen blir som en vacker film om ett förtrollande landskap. Medan allt det sköna rullas upp, finns det så mycket att berätta om det vi ser. Då och då måste jag be chauffören att sakta ner, så att vi hinner njuta riktigt och få informationen samtidigt som ögat tar in allt det sköna och intressanta. Under rundturen bekräftas den gamla sanningen om att "färden är resan höjdpunkt".

Leve cykelleden

Kommunikationerna på vår halvö har hamnat i focus, bl.a. i samband med de genomförda och aviserade indragningarna av busslinjer på halvön. Med tanke på den bebyggelsestruktur som finns i området, är kommunikationerna här särskilt viktiga. Den kollektiva trafiken är förstås viktigast. Det finns dock fler faktorer. Jag räknar även in cykellederna. Visst har det byggts ut en hel del under senare år, men det räcker inte. Det finns många skäl att öka tempot i utbyggnaden. Cykelleden kan i vissa fall vara ett alternativ för den som vill "internpendla" här på halvön - om man har cykelavstånd till jobbet. Bra för allas miljö. Bra för cyklistens hälsa.

Därför blir mitt lokala medborgarförslag: Höj tempot i den fortsatta utbyggnaden av cykelleder

Förslag till våra politiker i riksdagen: Höj statsbidraget till utbyggnad av cykelleder. För folkhälsans skull. För miljöns skull.

Leve vandringsleden

Jag har fått rådet att motionera varje dag. En skada från min fotbollstid gör, att jag inte kan springa. Däremot kan jag gå. Det gör jag gärna.

Vandringsturen här på bjärehalvön känns inte som en tyngande plikt. Den är en förmån. En njutning. Naturen har så mycket att bjuda på. Här finns många vandringsleder - såväl de "officiella och rödade" som de som trampats upp av mina egna fötter under ihärdigt vandrande i de egna spåren i terrängen.

Dock gäller även här: det får gärna bli ännu fler officiella leder - helst

spridda över hela halvön. Gärna enkla och nära. Den som saknar bil måste ha nära till leden för att kunna utnyttja den.

Då och då möter jag vandrare på leden

som har hörlurar i öronen. Blicken är någonstans långt borta. De tycks njuta av något som hörs i lurarna. Då och då får jag - med tanke på att jag "alltid är ute och ränner" - rådet att skaffa en sådan utrustning.

- Så kan du ju lyssna till musik medan du vandrar.

Hittills har jag avstått. Jag tycker om musik. Men ändå. Under mina vandringar lyssnar jag hellre på bofinken i skogen, gökens hoande, ringduvornas femtoniga sång, lövens rasslande. Eller under vandringen längs stränderna - vågskvalpet mot stenarna, ejdrarnas snattrade, tärnornas och måsarnas sommarskriande ute på klipporna i havet, de vitkindade gässens småpratande med varandra när de betar i strandgräset, lammens späda röster när de "kontaktpratar" med sin mamma och tackans lite mörkare röst när hon svarar. Allt blir som en vacker naturfilm, som innehåller inte bara bild och ljud utan även naturens sköna dofter. Just nu dominerar fläderblommornas doft på mina vandringar i det kustnära naturreservatet. På andra ställen kan det vara doften av nyslagent hö och sommarens alla blommor och örter som ger den kompletta "doftbilden" av nordisk sommar.

"Vid Svårta Le knötos många band"

Ofta går vandringsturen vid Hovs hallar. Inte långt därifrån ligger byn Hallavara. Inte långt från Hallavara dal fanns en gång en grind över landsvägen. "Svårta Le".

Om denna grind, som förmodligen alstrat ett antal grindslantar till traktens barn, hittade jag en skildring i ett nummer av Badgästtidningen för Båstad och Torekov 1929. Artikeln saknar uppgift om författare, men jag förmodar att texten ursprungligen kommer från Patrik Haller. Hembygdsforskare, lärare mm, född i Hallavara.

Så här skildras Svårta Le:

Vilken poesi låg det inte för de gamla från denna bygd över namnet "Svårta Le". Här samlades ungdomarna i gamla tider, drängar och åbosöner, pigor och åbodöttrar,. Här berättades historier, sjöngs visor, skämtades och glammades och många äro de kärleksband, som knötos vid "Svårta Le", medan dyningarnas brus vid Hovs Hallar trängde upp över bygden i den stilla sommarnatten.

"Dyningarnas brus",

som Patrik Haller nämner i sin skildring, hör jag själv då och då, trots att jag bor ytterligare någon kilometer inåt land. Det händer efter en storm. När "vinden har somnat i båtarna segel", dvs det har blivit tyst efter stormen, hörs bruset från havet tydligt. Det tar tid för det upprörda havet att lugna ner sig efter några dagars storm med väldiga vågor som i sitt ursinne kastar sig mot klipporna längs kusten.

I Hallavara dal fanns en dansbana

Nåja, dansbana.. En liten jordplätt som blivit hård och dansvänlig av alla de fötter, som dansat här under ett antal generationer.

I den bok som kommer före jul, berättar jag om denna och många, många andra dansbanor, som fanns i Bjäre långt in på 1900-talet. Efterhand utvecklades vissa banor till stora och moderna anläggningar.

Hallavara - låter det inte finländskt?

Under några månader har jag arbetat med den numera bortglömda men tidigare välkända utflyktsmålet Hallavara dal. Se bl.a. tidigare Nyhetsbrev. Jag har också grävt en del kring rötterna till det ovanliga bynamnet Hallavara. Resultatet av mina namnstudier kommer du att se i tryck i dagarna, dock inte i egen bok.

Här kan jag kort avslöja, att det finns olika teorier om namnet Hallavara.

Om du tycker att det låter finländskt, är det inte fel. Det finns minst ett par teorier om namnets finländska bakgrund. Dessutom finns det helt andra teorier. Jag avser att utveckla detta vidare på min hemsida <<http://www.bjareforlaget.com>> www.bjareforlaget.com.

"Kulörta skjortor äro absolut uteslutna."

I förra Nyhetsbrevet gjorde vi ett kort besök i vår lokala turismen i början av 1900-talet. Vi kan stanna kvar i den tiden, men nu med särskild blick på den sport som skulle komma till Båstad i och med att Ludvig Nobel där skapade den första tennisbana. F.ö. var den en bana i cement och med ett hönsnät runt omkring. I England hade sporten vid det laget redan fått fäste. Därmed även sportens klädmode. Vi tar en titt i boken "Gentlemannens lagbok i god ton", skriven av B.A. Beart 1896:

"Till Lawn-tennis använder man långa hvita byxor, som kunna vara uppvikta och hållas uppe endast genom en görde af läder eller tyg, samt mjuk, hvit skjorta (kulörta skjortor äro absolut uteslutna) med fast, mjuk, nervikt krage, kulört halsduk med sjömansknut, blå eller grå liten kavaj, halmhatt eller sportmössa. Därtill bär man hvita snörskor eller ännu bättre stöfletter af mjukt läder och utan klackar. Mycket omtyckt är den långa hvita flanellocken med stora knappar. "

"De spelande skola stå på var sin sida om nätet"

Det fanns också böcker som behandlade reglerna för denna nya sport. De kan för dagens läsare tyckas alltför elementära. Dock bör man betänka, att de som läste reglerna på den tiden, hade aldrig sett en tennismatch.

Så här lät det:

"De spelande skola stå på hvar sin sida om nätet. Den spelare som gifver upp bollen kallas Uppgifvare (Sever). Den andre kallas Mottagare(Striker out.)

Den som är uppgifvare skall placera sig så att han står med ena foten på grundlinien och den andra bakom..."

Grävandet blev en bok

Jag hann läsa åtskilligt om Lawn Tennis - och om föregångarna till Lawn Tennis nämligen Real Tennis - liksom om den tennis som från sina rötter i brittiskt 1800-tal utvecklats till en av världens stora sporter. Jag samlade på mig åtskilligt med material. Det som anknyter till Båstad samlade jag till den bok som fick titeln "Så blev Båstad tennis med omvärlden." Mera om mina böcker på <http://www.bjareforlaget.com> www.bjareforlaget.com

Avslutar som vanligt

Om du i fortsättningen inte vill ha mina Nyhetsbrev - meddela mig detta i ett mejl.

Kalle Eriksson

Bjäreförlaget

Hallavaravägen 102

269 91 Båstad

<mailto:kalle@bjarenet.com> kalle@bjarenet.com

Tel: 0431-365 332